

Karlovitcz János Tibor

Szabad illet csinálni?

Sikertörténet, avagy kudarcsoorozat a Neveléstudományi Egyesület csöppet sem könnyű, ám eredményeket felmutató létezése, idegen nyelvű folyóiratai, konferenciái? Szabad-e napjainkban társadalmi szervezetet alapítani? Elfogadható-e, ha valaki nem anyanyelvi szintű angol- vagy némettudással megy el egy nemzetközi konferenciára, vagy ez a nemzetközi trendekbe való beilleszkedés útja? Elfogadható-e, hogy a nyelv nem cél, hanem a kommunikáció eszköze? Szabad-e olyat tenni, hogy más nemzetbelieknek legyen megtiszteltetés magyarországi testületek munkájában részt venni? Ilyen és ezekhez hasonló kérdések vetődnek fel a hetedik éve működő Neveléstudományi Egyesülettel kapcsolatban, amely 2012 júniusában szervezte meg és bonyolította le ötödik nemzetközi konferenciáját.

Az első nemzetközi konferenciát a Kodolányi János Főiskolával társrendezésben az ausztriai Fürstenfeldben szerveztük. Alapvető célunk az volt, hogy a kollégáknak idegen nyelvű (angol, német) bemutatkozási lehetőséget biztosítsunk. Több országból összesen közel hetvenen jelentek meg és vettek részt ezen az eseményen. A második nemzetközi konferenciát a Pető Intézetben tartottuk. A közel hatvan résztvevő túlnyomó többsége belföldről érkezett, csak néhányan jöttek más országokból. Az áttörést a harmadik nemzetközi konferencia hozta el, amely a *Multikulturális nevelés, interkulturális kommunikáció* címet viselte. A konferenciát két nap alatt Békéscsabán bonyolítottuk le. Ezen a rendezvényen népes török delegáció jelent meg, de jelen voltak voltak Afrikából, Ázsiából és Amerikából is: összesen közel húsz országból érkeztek vendégek. A 120 résztvevő közel fele volt magyarországi. Békéscsabához kötődik az első nemzetközi testületünk felállítása is, amelyet azóta több másik követett. A negyedik nemzetközi konferenciához a helyszínt a jól bevált Pető Intézet adta. 210 kolléga referátumát fogadtuk el a mintegy háromszáz jelentkezőből. A résztvevők negyötöde részben külföldi kutató és oktató volt. A rendezvény megszervezését elismert szakemberekből álló, nemzetközi bizottság támogatta. Öröm volt látni, hogy a legkülönbébb országok szakemberei milyen nagyszerűen együtt dolgoznak a közös célért. A konferencia három napjára közel harminc országból érkeztek szakemberek.

2012-ben szerveztük meg az ötödik és egyúttal utolsó konferenciánkat, mert ebben a formában kinőttük határainkat, több konferenciát egyesületi keretben már nem szervezünk. Az oktatás elméleti és gyakorlati kérdéseit taglaló, 2012. évi nemzetközi konferencián tizennégy országból vettek részt előadók. A közel 100 – többségében pedagógiai, pszichológiai, szakpedagógiai és kommunikációs témájú – előadás után minden esetben volt lehetőség kérdésekre és szakmai vitára. A konferencián anyanyelv-pedagógiai és nyelvészeti témájú előadások is elhangoztak, néhány kutatási téma a teljesség igénye nélkül: a grammatika a tankönyvekben, az olvasóvá nevelés stratégiái tantermi környezetben, a magyar olvasókönyvek példaszövegei; az osztálytermi kommunikáció sajátosságai digitális tanulási környezetben; a tanári beszédfordulók jellemzői az osztálytermi diskurzusban. A konferencián elhangzott előadások közül több meg fog jelenni az egyesület angol nyelvű szakfolyóiratában.

Közel tíz esztendővel ezelőtt találtuk ki, hogy angol nyelvű pedagógiai szakfolyóiratot hozunk létre Magyarországon, habár már léteztek angol nyelvű írásokat is befogadó műhelyek. Elképzelésünk megvalósítására az egyesületi forma tűnt a legalkalmasabbnak. Több kísérletet követően a Fővárosi Bíróság 2005 végén a Neveléstudományi Egyesület formációját fogadta el és vette nyilvántartásába (honlapja: <http://www.eduscience.hu/>). Jogszába alapján, hivatalosan bejelentve hamarosan elindítottuk a *Practice and Theory in Systems of Education* (P.T.S.E.) című, kizárólag angol nyelvű cikket közlő folyóiratunkat.

Az első P.T.S.E.-számnál nagy segítséget jelentett, hogy Géczi János rendelkezésünkre bocsátotta egyik terjedelmes írását. Bár cikkhány miatt az első években még nem sikerült mind a négy tervezett számot megjelentetni, a nemzetközi konferenciák nyomán ez a helyzet alapjaiban megváltozott: újabban kötetet is ki kell adnunk a megfelelő minőségű, ám a folyóiratból kimaradó írások publikálására. Míg kezdetben kizárólag magyarországi szerzőket tudtunk csak megjelentetni, addig a hatodik–hetedik évfolyamoknál már túlnyomó többségbe kerültek a más országokból érkezett írások. 2012 közepére összességében 220-nál több, különféle tartalmú – közöttük számos anyanyelv-pedagógiai témájú – írást, cikket, tanulmányt jelentettünk meg angol nyelvű folyóiratunkban, amelyek szerzői közel 35 országból származnak Ausztráliától Amerikáig, Ázsiától Európán át Afrikáig.

Kezdetől fogva kettős bírálati rendszert alkalmazunk: először két független bíráló véleményezi megadott szempontok alapján a beérkezett írásokat – ellentmondás esetén egy harmadik is –, azután a szerkesztőbizottság dönti el, ténylegesen mi kerüljön egy-egy számba (és milyen sorrendben). A bírálati folyamat első szakasza teljesen anonim: sem a bírálók nem látják, kinek az írását olvassák, sem a szerzőink nem tudhatják, kik bírálták őket. Jelenleg legalább az egyik, de egyre több esetben mindkét bíráló külföldi, így a szerkesztőmunka is angolul zajlik, ám a magyar anyanyelvű szerzőinkkel magyarul levelezünk. A nemzetközi szerkesztőbizottság évente legalább négyszer ül össze. (Technikailag nagy kihívás a külföldi kollégák bevonása a rendszeres szerkesztőbizottsági munkába.) Az idők folyamán sokat változott a szerkesztőbizottság összetétele. Azt az elvet követjük, hogy az lehet szerkesztőbizottsági tag, aki tagja az egyesületünknek is. Lényeges szempont továbbá, hogy mindenkinek dolgoznia kell, részt kell vennie a munkában, akinek a nevét valamilyen formában feltüntettük.

Noha eredetileg csak egy angol nyelvű szakfolyóiratot akartunk szerkeszteni, az idők folyamán az egyesületen belül más tevékenységformákra is jelentkeztek igények. Az angol mellett – elsősorban a Miskolci Egyetem két oktatójának, Kegyes Erikának és Bikics Gabriellának a javaslatára – van német nyelvű szakmai folyóiratunk is, amely 2009-től évente kétszer jelenik meg *Theorie und Praxis von Pädagogik* címmel.

2008-ban hirdettük meg első önálló konferenciánkat, amely magyar nyelvű referátumokat fogadott be. 2012-ig két belföldi nyílt, valamint egy meghívásos alapú, továbbá öt angol és német szekciónyelvű nemzetközi konferenciát bonyolítottunk le. A tudományos-szakmai rendezvényeinkhez rendszerint egy további publikációs lehetőség is tartozik. Magyar nyelvű konferenciáinkon összességében közel 170 referátum hangzott el, az idegen nyelvűeken pedig megközelítőleg 550. A magyar nyelvű konferenciákhoz kapcsolódó tanulmányokat a *Neveléstudományi Egyesület Kiskönyvtára* című sorozatban, hat tematikus füzet formájában jelentettük meg.

2012-ben Torgyik Judit az egyesületen belül elindította svéd típusú tanulókörét, amely havonta egy alkalommal jelent tartalmas összejevetelt. Ennek lényege az, hogy akinek volt olyan utazási élménye, amely a szakmaiakon túlmenően a helyiek életmódjára, életvitelére, nyelvhasználatára is tartalmaz rálátást, illetőleg képes a kinti országok hangulatát is megéreztetni, megosztja élményeit a többiekkel.

Ugyanebben az évben osztottuk ki első ízben kitüntetéseinket. Az első körben Járainé Bödi Györgyi iskolaszervező, Kamarás István közösségszervező, Farkas Károly, valamint Tölgyesi József tudományszervező tevékenységét ismertük el kitüntető oklevéllel.

Öröm, ha a kollégákat szakmai teljesítményre sikerül inspirálni, sikerélményhez juttatni. Egyesületünk egyfajta szakmai „indítóállomás” – tevékenységrendszerünk révén megadjuk a lehetőséget bármilyen életkorúaknak arra, hogy tehetségüket kibontakoztassák. Örülünk, amikor a kollégák az itt szerzett tapasztalataikat kamatoztatni tudják. Örülünk, ha valakit a konferenciánkon nyújtott teljesítménye alapján kérnek fel arra, hogy akár tengerentúli folyóirat számára tanulmányt írjon. Örülünk, amikor buzdításunk nyomán mások is hasonló kezdeményezéseket indítanak saját országukban. Örülünk, amikor sikerül országok között átívelő kapcsolatokat létrehozni – és életben tartani. Szerencsés, ha a pedagógusképzésben dolgozó kollégák jó

szájjal mennek haza Magyarországról, hiszen országunk, hazánk iránt érzett hozzáállásukat, attitűdjüket átültetik tanítványaikba, akik azután tanítók és tanárok lesznek.

A kezdetektől fogva arra törekedtünk, hogy a demokrácia játékszabályai szerint bárki szabadon csatlakozhasson hozzánk. A kritérium lényegében csak az, hogy tudjon és akarjon valamilyen hasznos, értelmes elfoglaltságot találni ebben az egyesületben. Ráadásul magyarországi egyesületi tagtársaink nem mind a mai magyar pedagógikum területéről érkeztek. Van közöttünk főiskolai-egyetemi karokon dolgozó mérnök, informatikus, közgazdász, marketings, pszichológus, filozófus, bölcse, szociológus – és néhány tanár, pedagógia szakos bölcse is. Többen nyugdíjasok, legidősebb tagtársunk egy 83 éves jogász.

Az egyesületet valamiféle „indítóállomásnak” szántuk, és úgy gondoltuk, kifejezetten „amatőr” módon fogunk működni: nem lesz bérelt helyiségünk, titkárságunk, saját telefonvonalunk stb. Kifejezetten örülünk annak, hogy az idők folyamán másik 55–60 embernek is tetszett annyira az ötlet, hogy belépjenek, velünk dolgozzanak. Minimális anyagi forrás felhasználásával, sok önkéntes munkával hoztunk létre nemzetközi mércével is elfogadható értéket, és ezt önkéntesek bevonásával, együtt valósítottuk meg. Az is igaz ugyanakkor, hogy a működtetés, a folyamatosság biztosítása jelenti az igazi kihívást.

2010–2012-re a Neveléstudományi Egyesülethez tartozók többségét külföldi professzorok, tanárok, egyetemi oktatók teszik ki. Kinőtük a nemzeti kereteket. A kezdeti magyarnyelvűség egyre többször adja át a helyét az angol nyelvű kommunikációnak. Heti rendszerességgel levelezünk afrikai, amerikai, ázsiai, ausztrál kollégákkal csakúgy, mint például szlovák, román, török, bosnyák, macedón és más országbeliekkel. Kapcsolatban vagyunk számos nemzetközi szervezet képviselőjével. Mindannyiszor nagyon örömteli, amikor tagtársunk arról számol be, hogy a kialakított nemzetközi kapcsolatrendszerből éppen kivel váltott levelet, kivel találkozott, kit látott vendégül, vagy kinek a meghívását fogadta el.

Hazai hatásunknak van néhány olyan eleme, amelyet érdemes itt kiemelni, még akkor is, ha egyik-másik jelenség nem csak a mi működésünknek az eredménye, de legalább mi is hozzájárultunk egy kicsit a fejlődéshez:

- az angol nyelvű publikálási lehetőség kialakítása;
- német nyelvű pedagógiai szakfolyóirat indítása;
- magyarországi szervezésű nemzetközi konferencia idegen nyelven (angolul és németül), elérhető áron;
- a nemzetközi részvétel lehetősége a nyelvet nem anyanyelvi szinten beszélők számára is;
- egyre többeknek megadni az idegen nyelvi szakmai kommunikáció sikerélményét;
- a nálunk szerzett konferenciaélmény után a szakemberek bátrabban mernek benevezni más országok nemzetközi konferenciáira;
- a konferencia-részvételek és publikációk után egyre több hazai szakember kap felkérést neves külföldi folyóiratoktól;
- egyre több hazai szakembert hívnak meg külföldön rendezett konferenciákra, plenáris előadónak is;
- külföldi kollégáinkat is biztatjuk hasonló kezdeményezésekre, és ennek már mutatkoznak is az első konkrétumai folyóiratok, tanulmánykötetek, intézményközi együttműködések, közös pályázatok stb. formájában;
- emberi-kapcsolati, közösségi értékeket is próbálunk adni – vagyis a tudományos szempontokon kívül is vannak eseményeink: svéd típusú tanulókör, önképző kör, kerti partik, közös kirándulások stb.

Magyarországon elértük mindazt, amit el lehet érn. Úttörőnek lenni nem könnyű: nagyon sok áldozatot igényel. Megmutattuk, hogyan lehet tudományos jellegű tevékenységet szervezni támogatás nélkül is.

Karlovitz, János Tibor: Is it allowed to do this?

Az írás szerzőjéről

Karlovitz János Tibor

Neveléstudományi Egyesület, Magyarország; Miskolci Egyetem, Miskolc, Magyarország

karlovitz[kukac]eduscience.hu

<https://orcid.org/0000-0002-5898-7974>